

Вавілонська вежа

Ірина Вільде

Стояла при відчиненім вікні й дивилася голубими очима на весну в саду. Цвіт вишні пригадав їй похорони мами. Домовина тонула вся в морі вінків і квітів. Хтось невідомий прислав цілий сніп білих троянд. Хто міг це бути? Мамин чи татів вірний приятель? Батько велів тими трояндами встелити домовину, хоч не міг догадатися, від кого прийшли... Тоді обоє ще, батько й мама, були молоді, обоє могли мати приятелів, про яких люди не знали.

Зачинила одну половину вікна, вдивилася у свій образ на шибі й снувала далі свої думки: сині очі люблять багато плакати, з роду вже м'які. З часом сльози змивають з них голубінь, тому на старість сині очі звичайно бліднуть. Покійна мама мала чорні очі. По мам одідичила вона тільки чорний волос. Очі батькові...

Відгорнула волосся з-над чола: що з краси, коли щастя хтось вкрав з їх родини. Бабка жила тільки рік з чоловіком. Заблукана куля забила його на ловах.

Покійна мама кого іншого кохала, а з ким іншим одружилася. Видно, так було вже записано в книзі її життя. Пригадала собі портрет прабабки-красуні в салоні. Краса не завжди ходить в парі із щастям. Розказують, що прабабка кохалася з чоловіком своєї сестри... Заборонене кохання — нещасливе кохання... Він застрілився, сестра прабабки померла на сухоти. Вмираючи, нещасна мала проклясти невірну сестру аж до дев'ятого покоління. Задумалася: прабабка перше покоління, бабка друге, мама третє, я — четверте... Мої діти й внуки будуть теж прокляті.

Вихилилася за вікно, побачила далеко на гостинці "його", як ішов проти її вікон, і сховалася за завісу. Людське серце — як мала, нерозумна дитина: все простягає руки за тим, чого дістати не може.

Як зрівнявся з її вікнами, не перемогла нерозумного серця й гукнула прохожому:

— День у день проходиш попри мої вікна, а вступити боїшся... Ще стануть плескати сусіди, що ми у гніві... Пригадуєш собі, як ми сюдою дітьми ганяли?

Він підійшов ближче:

— Чому не мав би я собі пригадувати? Я пригадую собі навіть, що ти обіцяла мені зробити мене найбагатшим чоловіком у своїм королівстві.

— Як ти це все собі добре пригадуєш,— сказала й подумала: "Королівни тепер вимирають, до багатства світу мені далеко, але серце своє давно подарувала я тобі, та ти цього бачити не хочеш".

Він вдивився в неї, як у незнайому: терпіння одухотворює лице людини... "Очі твої стали наче більші, наче всевидючі. Що з тобою? Знаєш, ти вигарніла останніми часами... Лиш би тільки краса твоя не стала прокльоном для когось".

Вона хотіла ще щось спитати чи сказати, але побачила його простягнену руку й замовкла.

— Будь здорова, я мушу йти. Ліда недужа, ти знаєш, але, певно, не знаєш, що лікарі

не можуть знайти ліку на її недугу.

Думала вслід за ним: "Лік на недугу твоєї коханої лежить в землі... Ти ноги свої виходив до неї, очі свої видивив за нею, а не знаєш, що вона конає з жалю за своїм першим любком, що вже три роки як помер... Любов твоя осліпила тебе так, як мене моя, а твою недужу любку її... Але ні одне з нас не може збагнути кохання... Ніхто з нас не вміє сказати, що таке кохання... Чим можна здобути його собі, а чим вбити в собі?"

Ні коханням, ні приятню з дитячих літ, ні молодістю, ні красою не можу приєднати твого серця. Ти теж не можеш відвернути думок своєї любки від споминів про тамтого. Вавілонська вежа... Зовсім вавілонська вежа: хтось переплутав нам мову серця, і ми зрозуміти себе не можемо. Втікаємо від кохання, що за нами гонить, а гонимо до того, що від нас втікає..."

Задивилася на захід сонця і просила когось, хто мав владу над злим і добрим: "Я не прошу тебе: приверни його серце до мене, я прошу тебе: відверни від нього кожне ласкаве йому людське серце... Розбуди в ньому голод кохання й оточи самими бездушними, з камінним серцем людьми. Голод зродить тугу, що її люди з камінним серцем заспокоїти не можуть, і туга та сама шукатиме дороги до мене".

Задумалася: "Але навіть ти у своїй всемогутності вчинити цього не можеш... бо коли б ти хотів вислухати молитв кожного серця на землі, ти мусив би заново творити світ і людей і дати їм одну мову серця... Тепер ми, як будівничі вавілонської вежі: що серце — то інша туга, що серце — то інша пісня".

1933